

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

23 червня 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 342.7:341.3:364(477)
З-38

Оргкомітет конференції:

Голова:

Швець Д.В., ректор державного університету, доктор юридичних наук, доцент,
Заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

Корнієнко М.В., проректор державного університету, доктор юридичних наук,
професор

Члени оргкомітету:

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат
юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувач кафедри кримінального процесу, доктор
юридичних наук, професор;

Конопельський В.Я., завідувач кафедри кримінального права та криминології,
доктор юридичних наук, професор;

Горошко В.В., завідувач кафедри криміналістики та психології, кандидат
юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції,
кандидат юридичних наук, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи,
кандидат юридичних наук.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії : матеріали Міжнародної
З-38 науково-практичної конференції (м. Одеса, 23 червня 2022 р.). – Одеса :
Видавництво «Юридика», 2023. – 316 с.

ISBN 978-617-8263-53-9

САЙТ КОНФЕРЕНЦІЇ

УДК 342.7:341.3:364(477)

ISBN 978-617-8263-53-9

© ОДУВС, 2023

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Соловійов М. О.

*курсант 3-го курсу факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Янковий М. О.

*професор кафедри криміналістики та психології
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

В умовах сьогодення на період дії воєнного стану в Україні є актуальною проблема захисту прав та інтересів людей. Особливо це стосується дітей, які є більш вразливими до зовнішніх факторів та небезпеки, що здійснює не тільки фізичний вплив на осіб, а й психологічний. Це, в свою чергу, виливається у проблеми із адаптацією у суспільстві в післявоєнний час, у травми, які заважають вибудовувати своє життя та стоїть на заваді майбутнього країни.

Постійні обстріли відображаються у хронічній тривозі. Більшості дітей в Україні довелося покинути свої домівки, що є великим стресом для них. Військова агресія з боку російської федерації спричинила масштабні руйнування домівок, загибель дітей, поранення. Багато хто залишився без батьківського піклування та опіки. Війна передбачає порушення значної кількості прав дітей, таких як: право на життя, право на здоров'я, право на захист та інші права, передбачені Конституцією України та міжнародними договорами.

Відновлення порушених прав може бути забезпечено за допомогою національних інститутів – що є обов'язком держави та одним із найважливіших пріоритетів.

Крім того, в Україні схвалено Національну стратегію реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року. Цим документом наголошено на необхідності вирішення основних системних проблем юстиції щодо дітей, подолання прогалів у системі міжвідомчої взаємодії, забезпечення профілактичної, соціально-виховної роботи та роботи, спрямованої на ресоціалізацію неповнолітніх, які схильні до протиправної поведінки та вчинили правопорушення, а також на посилення захисту прав дітей, які потерпіли від правопорушень,

зокрема, насильницького характеру, та дітей, які є свідками правопорушень [1].

Кримінальні провадження щодо дітей, які постраждали або є свідками кримінального правопорушення вимагають особливого порядку проведення допиту. Окрім процесуального порядку, закріпленого у Кримінальному процесуальному кодексі України, наявний також особливий підхід у методиці проведення допиту, що включає взаємодію із психологом, неформальну обстановку (проведення слідчої (розшукової) дії у «зеленій кімнаті») та окремий перелік питань, під час складання якого враховується вік допитуваної дитини. Необхідною складовою, яка вплине на подальше розслідування, є обов'язкова фіксація допиту.

Воєнний стан загострює таке важливе питання при підготовці до допиту неповнолітнього як вибір місця і обстановки допиту, що має сприяти встановленню психологічного контакту і одержанню необхідної інформації. [2, с. 282]

Щодо проблемних питань, це примусова депортація дітей до країни-агресора. Конвенція про права дитини, статтею восьмою передбачає, що держави-учасниці цієї Конвенції зобов'язані поважати право дитини на збереження індивідуальності, в тому числі громадянство, не допускаючи протизаконного втручання. Також у цій статті зазначена норма, яка вбачає забезпечення державами-учасницями необхідної допомоги і захисту для найшвидшого відновлення її індивідуальності, якщо дитина була позбавлена частини або всіх елементів своєї індивідуальності [3]. Але міжнародні приписи не означають фактичного виконання зобов'язань, а саме забезпечення повернення дітей із незаконного переселення та збереження своєї культурної ідентичності.

Таким чином, для вирішення проблеми забезпечення захисту прав та інтересів дітей під час воєнного стану необхідно:

- під час розслідування – враховувати вік дитини, місце проведення слідчих (розшукових) дій, обстановку на місці та криміналістичні особливості щодо провадження у справах з дітьми;

- при застосуванні міжнародних інституцій звернути увагу на реалізацію практичного застосування норм договорів (Конвенція про права дитини в їх числі) та сприяти розгляду такого роду проблем першочергово із обов'язковим залученням правоохоронних органів відповідних країн та соціальних органів і служб, що займаються захистом прав дітей.

Література:

1. Захист прав та інтересів дітей – це євроінтеграція. Офіційна сторінка Веб-сайту Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/m/zahist-prav-ta-interesiv-ditey-tse-evrointegratsiya> (дата звернення 13.06.2023 р.).
2. Волобуєв А. Ф., Степанюк Р. Л., Малярова В. О. Криміналістика : підручник. Харків, 2018. С. 307. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1c71481e-5339-4203-a94d-5fcac8dfec32/content> (дата звернення 13.06.2023 р.).
3. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення 13.06.2023 р.).

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ДРУЖНОЇ ДО ДИТИНИ МЕТОДИКИ ОПИТУВАННЯ (ДОПИТУ) ДІТЕЙ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД НАСИЛЬСТВА, ЗОКРЕМА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	
Семікон Н. В.	240
ПИТАННЯ ТРАНСГЕНЕРАЦІЙНОЇ ПЕРЕДАЧІ ТА МОРАЛЬНОГО ВІДШКОДУВАННЯ НАСЛІДКІВ ЗЛОЧИНІВ ВІЙНИ	
Снігур Л. А.	245
ПСИХІЧНІ НАСЛІДКИ У ДИТИНИ ПРИ ВЧИНЕННІ ВІДНОСНО НЕЇ ПСИХІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО НАСИЛЬСТВА	
Собко Г. М.	250
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	
Соловійов М. О., Янковий М. О.	253
ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВ МАТИ ЗАХИСНИКА НЕПОВНОЛІТНІМ ПІДОЗРЮВАНИМ, ОБВИНУВАЧЕНИМ З ПРАВОМ МАТИ ПРЕДСТАВНИКА НЕПОВНОЛІТНІМ ПОТЕРПІЛИМ	
Стоянов К. С.	255
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	
Сухарєва А. О., Кабакчей І. А.	259
ОСОБЛИВОСТІ ДОСТУПУ ДО ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	
Сухарєва А. О., Шелегон Ю. Р.	264
ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МУНІЦИПАЛЬНА ПОСЛУГА»	
Терлецький А. В.	268
НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ ЯК НАПРЯМОК ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Тимофієнко І. О., Найда В. О.	272
ДЕРЖАВНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Томіна В. Ю., Дубенко О. М.	274
ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ НЕПОВНОЛІТНІХ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ ДІЙ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	
Хабєєв В. М., Федоров І. В.	277
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ	
Хальєєва Аліна, Матієнко Т. В.	281
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ НА СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДІТЕЙ	
Цюпка Д. В., Нестеренко М. О., Пасько О. М.	283